

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A magyar történelmi középosztály szomorú sorsa

Ezeréves történelmünk legdicőségesebb lapjainak tanúsága szerint a magyar nemzet igazi államfenntartó eleme mindig a magyar történelmi középosztály volt. Lehetett ennek a társadalmi osztálynak sok hibája, rossz tulajdonsága, de annyi bizonyos, hogy ha a hazának igazán szüksége volt rája, kicsinyes érdekeit, civódásait félrelelve, törhetetlen hazafisszággal áldozta vagyonát, ha kellett életét a hazá oltárára. Igazi hazafiságának legfényesebb bizonyítékát azonban kétségkívül akkor adta, amidőn 1848-ban önként mondott le összes nemesi előjogairól, majd a nemzet nagy vezérének lángoló szavára kardot rántott a veszélyben forgó magyar szabadság védelmére.

A magyar szabadságharc szomorú vége különösen a magyar történelmi középosztályra mért halálos csapásokat. A bécsi kormány, tagadhatatlan éleslátással, felismerte, hogy a magyar nemzet legnagyobb erőssége a magyar történelmi középosztályban van. A forradalom leverése után tehát fűzrel-vassal ennek elpusztításához látott. A magyar nemesség jó részét a őszakkal fosztja meg ősi birtokaitól; aki pedig az erőszaknak elient tud állni, azt kerülő úton, ravaszsággal igyekszik birtoktalan földönfutóvá tenni. E tervének keresztülvitelére a magyar történelmi középosztálynak gazdasági ellenességét és tapasztalatlanságát használja fel. Az ezer éven át nemesi előjogokhoz szokott magyar középosztály a hozzánk idegen országokból minden átmeneti fejlődés nélkül behozott szabadkereskedelmi, gazdasági irányzat-hoz márcél-holnapra alkalmazkodni nem tudott. A változottidők követelményeit meg nem értve, folytatta tovább is addig megszokott életét. Energikus kormányzati intézkedésekre lett volna szükség, amelyek ezt a kétségkívül igen tehetős és a nemzetre értékes társadalmi osztályt fokozottabb munkára serkentették, könnyelműségéből kijózanították volna, másrészt pedig elejét vették volna annak, hogy idegen bevándorlók, könnyelműségüket felhasználva, őket ősi javaikból kiforgassák. Az abszolút kormány-nak természetesen eszé ágában sem volt, hogy ilyenforma kormányzati intézkedésekkel a szorongatott magyar középosztálynak segítségére siessen.

Sajnos, az alkotmányosság helyreállítása után a nemzeti kormányok sem tettek semmit sem az akkor már v gveszedelemben forgó, de okserű intézkedésekkel még mindig labra állítható magyar középosztály megmentésére. Sőt ellenkezőleg, nemzeti kormányaink feltétlenül behódolva az id gen kezekben lévő sajtó által hirdetett u. n. liberális elméleteknek, intézkedésekkel még csak siettették a már megindult bomlási folyamatot. Ily történt, hogy a múlt század vége felé a magyar történelmi középosztály legnagyobb része birtoktalan földönfutóvá vált, elvesztett birtokainak javarésze pedig nem a parasztság, hanem az idegen bevándorlók kezébe került. Az u. n. liberális sajtó érthető okokból leplezetlen karórámmal ünnepelte ezt a fejlődést, minthogy ezáltal legveszedelmesebb eljenségtől, a magyar történelmi tradíciók leghősebb őreitől szabadult meg.

Az ősi vagyonából kiforgatott és ezenfelül még mindenkitől el is hagyott magyar középosztály azonban épen ebben a válságos helyzetében találta meg azt az igazi hivatását, amelyet a modern magyar nemzeti állam életében be kell töltenie. Lassanként az összes

közhivatali állások, továbbá amennyire azt a bécsi udvar megengedte a hadsereg is, a magyar történelmi középosztály tagjaival telnek meg és ily módon kialakul egy új, katonaisztii és hivatalnoki magyar középosztály. Tagadhatatlan, hogy mint mindennek, ami gyarló emberi, úgy ennek a társadalmi osztálynak is sok hibája, gyengesége van. Legnagyobb baja mindenesetre az, hogy majdnem kizárólag szerény fizetéséből kell megélnie és ily módon nincsen már meg az a függetlensége, mit azelőtt ősi vagyona adott meg neki. Azt azonban nem vitathatjuk el tőle, hogy minden tetteiben, minden gondolatában magyar. Épen ez teszi ezt az osztályt az ezeréves magyar állam csoribatlan fennmaradásának legfőbb biztosítékává. Jól tudják ezt a magyar nemzet ellenségei is. Bolsevista, cseh, oláh, szerb a mostani szomorú időkben elsősorban mind ennek a szerencsétlen osztálynak a tagjait igyekezett elpusztítani.

A háborus nyomorúság által anyagilag amugy is már rendkívül elgyengült magyar középosztály ennyi ellenségnek ellenállani többé nem tudott, utóéleté ellenségeink által óhajtott szomorú sorsa, teljesen koldusbotra jutott. — Aki manapság valamely modern tragédiához témát keres, annak csak hozzánk Magyarországra kell eljőnnie. — Talál itt tragédiához anyagot elegend! És e mindennapi tragédiák hősei legnagyobb részt a koldusbotra jutott, jobb sorsra érdemes magyar középosztály tagjai. Gondoljunk csak a menekült vagonlakók éhségtől, fázástól, hőségtől elgyötört hősies táborára, a harctéren hősi halált halt tisztok éhező családjaira, vagy a sok százezer nyomorgó lisztviselőre, kik csak utolsó kis ingóságai eladásával tudják éhező gyermekeik

számára előteremteni a másnapra való betevő falatot.

Rögtöni és igen alapos, energikus segítségre van itt szükség, mert különben teljesen elpusztulnak, elzülílenek a magyar intelligencia e legértékesebb elemeit. Azt pedig ellenségeink példája mutatja, milyen nehéz ilyen középosztályt teremteni, ha arra ismét szükség van. Oláhok, szerbek, csehek nem tudják állami szervezetüket kiépíteni, mert nincsen intelligens nemzeti középosztályuk.

Reméljük, hogy törvényhozásunk, kormányunk átérve e problémák óriási fontosságát az új, keresztyén nemzeti Magyarország felépítésénél minden rendelkezésére álló eszközt fel fog használni arra, hogy a magyar középosztálynak is legalább a nemzet többi osztályaival egyenlő megélhetést biztosítson és lehetővé tegye számára a magyar nemzeti kultúra további fejlesztését és művelését is. Eddig sajnos, ez irányban még semmi komolyabb lépés sem történt.

Jól tudjuk, hogy azok a rettenetes csapások, amik az országot érték, pénzügyi szempontból minő rendkívüli nehézzé teszik a kérdés megoldását. A megcsonkított kis magyar államnak kell ma eltartania a régi Magyarország egész magyar intelligenciájának legnagyobb részét. A kérdést azonban bármily áldozatok árán is, de meg kell oldani és pedig olymódon, hogy addig is, amíg integritásunk helyreáll, az igazi magyar intelligencia egyetlen tagja se vesszen el a magyar kultúrára nézve. Ha kell, éhezünk valamennyien, de amink van, osszuk meg jó szívvel a magyarság martírjaival, hozzánk menekült, szerencsétlen testvéreinkkel.

Marffy Ede

Hogyan folyt le a békeszerződés aláírása?

Millerand beszéde — A versaillesi szökökutak

Páris, június 5. (Nemz. St. tel. jel.) A Havas-ügynökség jelenti: A magyar békeszerződést pénteken délután aláírták. Az aláírás színhelye a versaillesi Nagy-Trianont a Kis-Trianonnal összekötő folyosó volt. Az aláírás szertartása délután 4 óra 30 perckor kezdődött. Az elnöki széklet Millerand miniszterelnök foglalta el, mellette Nagybritannia és az angol dominiumok, azután az Északamerikai Egyesült-Államok, majd Olaszország, Japán, Belgium, Cseh-Szlovákia, Portugália, Kína, Görögország, Szerbia, Lengyelország, Nikaragua és Kuba képviselői foglaltak helyet. Minthogy Apponyi Albert gróf a béke delegáció elnökségéről lemondott, a magyar békeszerződést Béndrd Ágoston dr és Drasche-Lázár Alfréd meghatalmazottak írták alá. A szertartáson mint vendégek jelen voltak: Sándor görög király, Foch marsal és Umberto udinei herceg. A magyar delegátusok pontban fél 5 órakor érkeztek meg. Millerand elnök megnyitotta az ülést és a következő beszédet mondotta:

— Uraim! Átadom Önöknek azt a szerződést, amelyet a szövetségesek Magyarországgal kötöttek. A szerződés szövege teljesen egyezik annak a szerződésnek szövegével, amelyet a delegációnak május 6-ikán átadtunk. Felszólítom az urakat, hogy lássák el azt aláírásukkal!

Ezután a magyar megbízottak aláírták az okmányokat és ezzel az ülés véget ért. A magyar megbízottak szállásukra vonultak vissza.

Páris, június 5. A magyar békeszerződés

ünnepélyes aláírásának alkalmával az összes versaillesi szökökutakat kinyitotrák.

Berlin, június 5. A párisi Intrangigeant c. lap kimerítő tudósítást közöl a magyar békeszerződés aláírásának szertartásáról. A tudósítás bevezetőjében elmondja, hogy a szövetségesek elhatározták, miszerint a legyőzött országokkal kötött szerződéseket az okmányok aláírásának helyéről nevezik el. Így a német békeszerződést a versaillesi, az osztrákot a saint-germaini, a bolgárt a neully-i, a magyart a trianoni békének fogják nevezni. Azután leírja az aláírás szertartásának lefolyását. A magyar delegátusokat automobil szállította a Trianon-palotához, hol Henry ezredes fogadta és az oszlopcsarnokba kíserte őket. A magyarok pontban 4 órakor indultak el szállásukról s elsőnek érkeztek a Trianon-palotához. A többi résztvevők csak utánuk jöttek s pontban fél 5 órakor kezdődött meg az aláírás szertartása. — Megjegyzi még a lap, hogy ez volt az első békeszerződés, melynek aláírásán Sándor görög kfrály személyében egy uralkodó is megjelent.

Trumbits a magyar—szerb viszonyról

Bécs, június 5. (Nemz. St. tel. jel.) A „Grazer Tages Post“ közli Trumbits jugoszláv külügyminiszter következő nyilatkozatát:

— Mi Magyarországgal békében akarunk élni. Természetesen ez nemcsak tőlünk függ, hanem a magyaroktól is. Mi csak védekezésre gondolunk, de nem hiszem, hogy erre is sor kerüljön.

Főispán-beiktató közgyűlés

Hubert Ottó eskütétele

Eltérőleg az eddigi főispáni beiktatások külsőségeitől, olyan egyszerű és a káivinista Róma régi puritánságához annyira méltó volt Hubert Ottó kormánybiztos-főispán beiktatása, hogy bensősége egészen meghatotta a jelenvolakat. A taipig ember, az egyszerű munkás-főispán lépett a város élére; nem tündökölni, pompázni, hanem — ugye milyen szokatlanul hangzik? — dolgozni, a munkát vezetni, irányítani és a munkateljesítésben jó példával elűljárni.

Nem volt semmi céció. Elmaradtak a küldöftésgek, az üres szavak tömkelegébe fulladó távszónoklatok, a fogadkozások és az ígéretek, melyek rendszeren beváltatlanok maradtak. Nem volt bankett, pohárköszöntő, cigánymuzsika, dárídó, mint azelőtt.

Más idők kezdetét jelenti ez a puritán egyszerűségű főispán beiktató: az igazi, nemzeti munka, a keresztyén magyarság dolgozni és élni akarásának kezdetét. Szeretettel üdvözljük a munkás-főispánt és nagymunkára vállalkozásában követjük.

A közgyűlés

Pontosan 10 órakor nyitotta meg a város rendkívüli közgyűlését Márk Endre polgármester. Csóka Sámuel főjegyző felolvasta a belügyminiszter leiratát, melyben közli Szomjas Gusztáv Hajdúvármegye kormánybiztos-főispáni megbízatásának érintetlenül hagyása mellett, Debrecen sz. kir. város kormánybiztos főispáni teendői alul történt fölmentését, valamint Hubert Ottó törvényszéki bírónak Debrecen sz. kir. város kormánybiztos-főispánjává történt kinevezését. A leiratok tudomásul vétele után a polgármester indítványára három tagú küldöftés (dr. Fráter Imre, Molnár Kálmán és Gyarmathy István) hívta meg Hubert Ottót a főispáni eskü letételére. Hubert Ottót a terembe lépésekor felállással és harsány éljenzéssel fogadták, majd a polgármester felhívta a hivatali eskü letételére, melynek megtörténte után a polgármester bizalommal üdvözlötte a városi tanács és tisztikar nevében. Megéljenztek.

Ezután a törvényhatósági bizottsági tagok nevében Komlóssy Dezső, a legrégebb bizottsági tag a következő beszéddel üdvözlötte az esküt tett főispánt:

Komlóssy Dezső beszéde

T. Törvényhatósági bizottsági közgyűlés. Méltóságos Uram!

Nekem jutott a szerencse, talán mint egyik legöregebb s' legrégebb t. h. b. tagnak, talán mint a ki szintén évtizedeket töltöttem a diszes, de rögzös birói pályán, hogy Méltóságodat üdvözlöm a th. biz. kgy. nevében, de erre hivatottnak azért érzem magamat leginkább, mert Debrecen polgárságából származom, abból a szinmagyar polgárságból, mely évszázadok jó és balszerencséje közben fentartotta ezt a várost, javait gyarapította, mezőgazdaságai, iparjai, mészsejéje kereskedéssel, nemcsak fejlesztette, de keresztyén erkölcsi erejével, kulturális empóriummal, mint mondani szokták az iskolák városává tette.

Nem könnyű a feladat, melyre Méltóságodat vállalkozott. Látó szemmel kiválasztani a jót, a hasznost, az értékest a selejtestől, a közjóra szolgálót elválasztani a magán érdektől, a magyar nemzeti irányt a hazafiatlantól. Elhárítani erős kézzel az akadályokat, melyeket a bizalmatlanság, a közöny, esetleg féltékenység emelhetnek intenciói elé. De bizalommal vagyunk Méltóságod működése iránt, ösmerve kiváló képességeit, munkakedvét, lángoló honszeretetét, igazságosságát és erélyét, mely tulajdonságai alkalmassá teszik arra, hogy megküzdjön a nehézségekkel.

A mikor a múlt napokban hivatala elfoglalása alkalmával fogadta Méltóságodat a

polgármester ur, azt mondotta: „Szegények vagyunk és rossz hírnököt költötték.”

Súlyos szavak. És sajnos, én is ugyanazt mondhatom. Városunk szegény, százmilliónyi vagyona mellett is. — Csakhogy én nem a lemondás és reménytelenség hangján mondom ezt.

Mert hiszen volt már Debrecen nem egyszer, török, tatár dúlástól sanyarubb helyzetben is a hajdankorban, de polgárai nem estek kétségbe, magyar szívóssággal munkába fogtak és a város, a civilizáció magához tért, megújított mint a címerét koronázó Főnix madár, a polgáraiban levő őserőtől.

Ez az őserő most is megvan úgy az egyes lakosokban, mint a közélet munkásaiban is. Csakhogy az ő magyar lelketől idegen és elmentétes irányba kényszerítve, főleg a legutolsó évek retentő megpróbáltatásai és az egész világrandet fenéig felkavaró förtelmek hatása alá került.

Rosz hírnököt költötték. Hát az úgy van. Debrecen iránt a közhangulat bizonyos animozitással viseltetik. Szemünkre vetik közönyüket, adminisztrációnk nehézségét, a vagyonkezelésében előző hibákat, melyek az óriás pótlásokat okozták nagyrésztben; még felekezeti torzsalkodásainkat is! Legujabban pedig a destruktív és káros idegen elemek türesét, sőt dédelgetését!

Nem fejtetem most mennyiben alaposak, vagy nem alaptalanok az elsorolt vétekek. Tény azonban, hogy nem csekély kárunkra szolgáltak az idők folyamán. Különböző kormányaink valóban nem méltányolták kellőképp városunkat érdeme szerint, főleg közellátási és közlekedési viszonyai tekintetében.

E mellőzéseknél ám egyéb oka is lehetett.

Eddig közös főispánjaink voltak a vármegyével, kik minden szakképzettségük buzgalomuk és jóakaratauk mellett sem foglalkozhattak természetesen egyoldalul a város, Debrecen dolgaival.

Méltóságod kinevezésével egy régi óhajtatásunk valósult meg. Nagy örömmel vettük, hogy ezáltal kizárólag a városi főispán teendőkkel bízott meg. Midőn egyfelől teljesen Debrecen város közigazgatási és egyéb ügyeinek szentelve, kétszeres eredményeket remélhetünk, másfelől a magyar nemzeti kormányval való érintkezése közben sokszorosan módjában lesz a félreértéseket eloszlatni és a balvélemények átalakításával a nélkülözhetetlen jóindulatot biztosítani. Erre kérjük és reméljük is a legkedvezőbb eredményeket.

De magunk is legyünk rajta teljes lélekkel, hogy jó hírnök, nevünk csorbázatlanul fenn maradjon.

Tartsunk össze debreceniek, magyarok legyünk, félre az ellentétekké és akkor tán létrejön legalább a város két sarka közt az a szivárványhid, melyet e teremben néhány hét előtt elibénk vetített hön szeretett H o r t h y Miklós Kormányzó urunk. (Éljenzés.)

Ismételve a legmelegebben üdvözlöm Méltóságodat, mint Debrecen első alkotmányos külön városi főispánját.

Az éljenzés lecsillapultával szólásra emelkedett Hubert Ottó, hogy megtartsa székfoglaló beszédét.

Főispáni székfoglaló

Méltóságos polgármester ur! Mélyen tisztelt törvényhatósági közgyűlés! Hálaosan köszönöm polgármester ur ő méltósága és a törvényhatósági bizottság szónokának üdvözlő szavait, amelyeknek igazsággal lelkemben a legnagyobb viszhangot keltették és amelyekkel kapcsolatban bátorságot veszek magamnak arra, hogy állásommal összefüggő nézeteimnek röviden kifejezést adhassak. (Halljuk!)

Főispáni hatásköröm, mint a kormány bizalmi kiküldöttjé, a törvényben nyer szabályozást. A törvényes kereten belül politikai nézeteim nem lehetnek mások, mint azok, amelyeket a kormány magáénak vall. A kormányzat vezető pártok mindenike kifejezetten keresztyén alapon áll, nekem tehát elsősorban az szolgál feladatombul, azt kívánom állásom egész tekintélyével, egész súlyával érvényesíteni, hogy

a városi önkormányzat határai között a keresztyén alapelv minden irányban feltétlenül érvényesüljön. (Taps és éljenzés.)

Emellett az általános politikai irány mellett különösen még két dolgot tartok kidomborítandónak, amelyek városunk igazgatásánál gyökeresen oldandók meg. Ezek egyike a gazdasági kérdés: a városi háztartás kérdése, a másik pedig a szociális kérdés, a kisemberek védelme. (Éljenzés. Helyeslés.) A mai rendkívüli közgyűlés keretében nem lehet célokom és föladatomb, hogy e kérdéseket, azok mikénti megoldását fejtegessem, csupán annyit jegyzek meg, hogy meg kell szünnie annak a rendszernek, amely 200 százalékot meghaladó pótlóval dolgozik és meg kell szünnie annak a rendszernek is, amely eltűri azt, hogy a kis létszáppal rendelkező, dolgozó polgárok, köztisztviselők nyomorogva, fájva, lakás nélkül legyenek kénytelenek teljesíteni köteleességeiket, míg a rövid idővel elzolt bevándorlott idegenek serege feltűnő gyorsan megvagyonosodva élvezze a jólét minden előnyét. (Élénk tetszés, taps.)

Mélyen tisztelt közgyűlés! Ezekben a kérdésekben a törvényhatóság bölcsességével járólva mielőbb meg kell találnunk a szükséges orvosszert. Debrecen város ma már nem mérhető azzal a mértékkel, amellyel még a reánk nézve szerencsétlenül végződött világháboru kezdetén is mérhető volt. Helyzetünk teljesen megváltozott azzal a vonallal, amelyet ellenségeink állítólagos országhatárként megvontak. Ezzel városunk központi helyzetet nyert azok részére, akik az elszakítani vélt, északkeletől délkeletig terjedő és Erdélyt is magában foglaló nagy területéről szorongó szívvvel várják a magyar erő kulturális és gazdasági gyarapodását, tevékenységét. Természetesen kell, hogy városunk központi helye legyen mindazon törekvéseknek, amelyek a tiszántúli országrész visszacsatolását, keresztyén magyar szellemben való regenerálását fogják szolgálni. (Tetszés. Taps.) Messze világitó reflektorként kell tehát, hogy fényt adjon e város magyar erőre, áldozatkész hazaszeretete és kizárólagos keresztyén céltudatossága. (Tetszés.) Kell, hogy magához vonzza, összegyűjtse azokat a politikai, kulturális és gazdasági erőtekeket, amelyek szükségük ahhoz, hogy adott pillanatban ellenállhatatlan erővel törjenek át minden akadályon és ércfalként álljanak meg hazánk ősi határainál. (Általános taps. Helyeslés. Éljenzés.)

Mélyen tisztelt közgyűlés! A most vázolt célok állanak szemem előtt, amikor a főispáni széklet elfoglalom. És én a leendő Nagy-Debrecen, a Tiszántul fővárosának feladata teljesítéséhez kérem a Mindenható Isten kegyelmét és a törvényhatósági bizottság segítségét. (Viharos tetszés, hosszantartó éljenzés és taps.)

Az általános tetszéssel fogadott főispáni székfoglaló beszéd hatása nyomán a polgármester indítványára elhatározta a közgyűlés; hogy a főispáni beiktatás alkalmából táviratilag üdvözlő Horthy Miklós kormányzót és Dömötör Mihály belügyminisztert. A táviratok megszövegzésével a főjegyzőt bízták meg.

Debrecen milliós adománya

Ezután a közgyűlés egyhangu határozattal 1 millió koronát szavazott meg a Szibériában sınılódó magyar hadifoglyok hazaszállításának költségeire, majd elhatározta, hogy a szováti birtok eladására tartott árverés eredményét nem hagyják jóvá, hanem holdanként 6000 koronás kikiáltási ár mellett új árverést hirdetnek. Balog István indítványát, hogy fogadják el a debreceni gazdák ajánlatát, akik a birtokból 1488 holdat 6000 koronás vételár mellett akarnak megvenni, szótöbbséggel elvetették.

Levették a napirendről a halastavi építkezési anyagok átadásának ügyét, majd a kegydíjasok segélyügyének elia-

tézése után több, beteg tisztviselőnek szabadságidőt engedélyeztek. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítését a főispán e hó 7-én déli 12 órára tűzte ki, mire a közgyűlést a főispán indítványára a Hymnusz elénekülésével fejezték be.

Nyílt levél

Dr. Bernolák Nándorhoz, mint a debreceni Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának társelnökéhez.

Kedves Barátom!

Ma megtörtént, amit eddig lehetetlennek tartottam. A kormány aláírta a leggyalázatosabb békét, melyet Magyarország ezerszázévi óta kötött...

Meggyőződésem az, hogy e tény a nemzeti becsületbe ütközik s alkalmas arra, hogy Európa népei megvetéssel tekintsenek ránk.

A szegény mohamedán török, ki nem okoskodik, hanem ellenáll, magasabb erkölcsi színvonalon van, mint a magát szóval kereszténynek valló magyar.

Hunyady és Zrínyi nemzetéből kihalt az önéret, kihalt minden eszményiség és áldozatkészség... Testvéri segítő kéz helyett deficit költségvetési előirányzatot nyújt át kétségbeesésben vergődő erdélyi és felvidéki rokonainak. Számít, mikor tennie kellene, csak számít — kalmári krétával...

Az ezzel kapcsolatos erkölcsi felelősségben osztozni nem óhajtok s a párelnökségről ezenel lemondok.

Légy szíves ezt illetékes helyen köztudomásra hozni avval, hogy az eddigi bizalmat hálásan köszönöm.

Haendel Vilmos.

Ne higgy magyar a németnek!

A berlini egyetemen a magyar nyelvnek, művelődéstörténetnek és magyar jognak tanszéket állítottak fel a háború folyamán. Az Ungarisches Institut vezetője: Gregger Róbert berlini egyetemi tanár most Budapesten jár, s ez alkalommal beszélgetést folytatott vele egyik fővárosi lap munkatársa, aki tudósítását azzal végzi, hogy „a magyarság könnyes szemmel és mélységes hálával tekint Berlin felé.” Csupán csak annyit kell e referárához hozzáfűznünk, hogy igenis nagy oka van a magyarságnak rá, hogy könnyes szemmel nézzen Berlin felé, hiszen csaknem minden rossz, ami évtizedek óta érte, onnan indult ki. Ami pedig a hálát illeti, gondoljunk arra, hogy nem a németen múlt, hogy ezer év óta el nem nyelt bennünket egészen. Azt se felejtjük el, hogy ugyanez a berlini egyetem nyitotta meg az auláját a kóródi Lutzoknak, akik onnan fecskendezték be piszkos nyálukkal mindazt, ami magyar és ami nekünk szent. Új világot élünk, új orientáció kell. Voltaképen térjünk vissza ősapáink helyes felismeréséhez, s kötve higgyünk a németnek, aki a magyarság jelenlegi érthető elkeseredett hangulatát a maga javára akarja gyümölcsoztetni.

A román-cseh ütköző

Bécs, június 5. (N. St. t. j.) Vajda Sándor volt oláh miniszterelnök az egyik újságító előtt a következő nyilatkozatot tette: A marososi területek átadása lehetetlenné teszi a velünk való jó viszonyt. Nem tárgyalhatunk a csehekkel, amíg ez a kérdés tisztázva nincs. Románia életkérdéséről van szó. Olyan falvaink kerülnek Csehszlovákiához, melyeknek lakossága régóta a románság szívéhez nőtt. (Miófia? Szerk.)

Horthy kormányzó az ország új helyzetéről

Nem akarunk háborút, nincs veszteni valónk

Budapest, június 5. (Nemz. St. tel. jel.)

A newyorki Associated Press tudósítója beszélgetést folytatott Horthy Miklós kormányzóval, aki az interjú folyamán a következőket mondotta:

„Megtettem, ami tőlem telik, a többivel nem törődöm”: erre a régi eredetű angol közmondásra gondolok most, amikor hazám újjáépítésén fáradozom. Megfogadta, hogy fenntartom a rendet és ezt a fogadalmamat megtartom. Menjen Ön bárhová az országban, azt látja, hogy a hadseregben teljes a fegyelem. A vasutak csaknem teljes rendben közlekednek és a nép megkezdte a munkát ott, ahol van munkaalkalom.

Rágalom az a híresztelés, amit a szomszédok terjesztenek, hogy mi a románok, csehek és szerbek ellen háborúra készülünk. Rágalom, hogy mi fegyvert és lőszert hoznánk be az országba. Szeretnék, ha csak annyit tudnánk behozni, amennyi jelenlegi csapataink részére szükséges volna. Magyarország a világháború alatt sokkal többet vesztett, sem hogy újabb háborút kísérelhetne meg. Hiszen a világháborúban is mindig a magyar csapatok alkották az ütköző falat. Nincs veszíteni valónk és nem akarjuk azt, hogy az ország lakossága asszonyokból és gyermekekből álljon. A szomszédos új államok, — sajnos, — üldözik a magyarokat, akiket fölünk szakítottak el.

— Bizom abban, hogy jólétünk javulni

fog és a termelés megindultával jobb jövő vár reánk. Bizom pénzünk javulásában is, amit a helyzet megszilárdulása fog magával hozni. A külföld is tudomására ébredt annak, hogy Magyarország beruházásokra alkalmas terület. A tudósító a királyra vonatkozólag intézett ezután kérdést a kormányzóhoz, aki a királyi várra mutatva így szólt:

— Odafön őrzik Szent István ősi koronáját, várja azt, aki fejére fogja tenni. Megegyeztünk egymás között abban, hogy addig nem beszélünk arról, ki fogja a fejére tenni, amíg az ország helyzete jobbra nem fordul...

New-york, június 5. (Szikratávirat) Horthy Miklós kormányzó nyilatkozatát az egész amerikai sajtó kedvezően fogadta és majdnem az összes lapok vezető helyen közlik.

Az I. választókerületi szavazatszedő küldöttségek tagjainak figyelmébe. Az I. vál. ker. szavazatszedő küldöttségeinek elnökeit, helyettes elnökeit, jegyzőit és helyettes jegyzőit a folyó hó 7-én, hétfőn délután 3 órakor a Kereskedelmi Akadémia (Piac-u. 9. sz. I. em.) dísztermében tartandó értekezletre ezuton is meghívja a választási bizottság. Tárgy: a szavazás praktikus keresztülvitele.

Felhívás.

Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alaphól az 1920—1921. tanévre szóló segélyek 1920. évi augusztus havában kerülnek kiosztásra. A szabályzat értelmében segélyben részesülhetnek az állami erdészetről alkalmazott tényleges szolgálatban álló, nyugdíjazott és elhalt összes tisztviselőnek mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, ha a szabályzatban felsorolt belföldi inézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1919—1920. tanévre felvétettek, továbbá amennyiben már megelőzőleg is iskolába jártak volna, ha a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványaikban kintüntetett összes osztályzatoknak legalább fele kitérő, jeles, igen jó, vagy jó. Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja. Tornából, énekből, valamint az egyes nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzat az igényjogosultság megállapításánál nem jön számításba. A segélyek iránti kérvények szabályszerű bélyeggel ellátva, legkésőbb 1920. évi július hó 8-ig „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságához” (Budapest, V. ker., Zoltán-utca 16. sz.) küldendők be. Bővebb felvilágosítás nyerhető a debreceni kerületi erdőfelügyelőség-nél (Szentanna-u. 56.)

Felhívás. I. Folyó hó 6-án d. e. 10 órakor a városháza nagytermében a M. O. V. E. helybeli főosztályának nem hivatalos tisztviselői csoportja alakuló gyűlést tart. Kérem azokat a helyben tartózkodó szolgálaton kívüli tartalékos tiszt bajtársakat, kik ezen hazafias keresztény egyesületbe belépni óhajtanak, hogy a fentemlített időben és helyen megjelenni sziveskedjenek. II. Folyó hó 6-án délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében a M. O. V. E. főosztályának főiskolai csoportja alakuló gyűlést tart. Felkérem a helybeli főiskolák hallgatóit, hogy a gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. III. A M. O. V. E. uszó szakosztálya megalakult. Uszoda: A Margit-fürdő újjáalakított nyári uszodája. A M. O. V. E. tagoknak árenda-mény. Felhívom a Debrecenben tartózkodókat, kik az uszás sportjával foglalkoznak, hogy a M. O. V. E.-be való felvételi kérelmük mellett az uszó szakosztályba való felvételüket is mielőbb kérjék, mivel folyó hó 9-én, szerdán délután 4 órakor a M. O. V. E. Sas-utca 4. II.—2. alatti helyiségében az uszó szakosztály gyűlést tart. Gyűlés tárgya: A) Választmányi tagok megválasztása. B) Training. Szabó Imre százados.

HIREK

Rózsa ur,

a zsidósajtó agyonzengezett isteni hangu opera-énekese, aki a művészet szent és sérhetetlen internacionális muszával csak nemrég is tele torokkal kérkedett, s akit az észretért magyar közvélemény általános felzudulás keretében söpört le a m. kir. Operaház díszes színpadáról. — Rózsa ur zsenidlis üzletembernek bizonyult. Tessék csak egy kicsit féltetnie a művészi ideálistmust és egy pernyi mennyiség-tani műveletet végezni. Rózsa ur 60 ezer korona gázsit kapott az Operánál egy esztendőre. Ezért köteles volt hetenként legalább négyezer fellépni — Rózsa urat kipöndörítették az Operánál — kenyér nélkül maradt. Mit csinált? Oh, nem szaladgált fűhöz fához, nem esett kétségbe, hanem mosolygott. Mosolygott hamiskán és elvetette régi nevét, lett Rosenzweig. Mosolygott jelentősen és nyakába akasztotta a selyemdarabot, s lett üldözött, vallásos iraelita. Aztán elment a Terézvárosi Körbe és lett ünnepe, isteni talentumu művészember, aki a pesti fehér-terror áldozata. Erre következett a hatás és a terror többi áldozata pillanatok alatt kerek százezer koronát adott össze. Majdnem két évre való fizetéét fellépési kötelezettség nélkül. Hát nem jó üzlet ez? Tessék kiszámítani. Hány százezer koronája lesz Rosenzweignek, mire végigjárja az Erzsébetvárosi-Kört, a Lipótvárosi-Kört, a Demokrata Kört, a Szabadelvű Kört, s a tömördek egyelet? Legalább egy milliója... S csak egy kis „fehér terror” és egy tíz centi széles himezett selyemkendő kellett hozzá. Hát nem jó üzlet ez mi? Ezért érdemes Rosenzweignek tenni... Így már el lehet indulni a művelt Nyugatra Bécsbe és Beregi Oszival enni a számkivetés keserű kenyerét. Ott már rubelek potyognak majd az égből manna gyanánt, csak össze kell jönni Kun Bélával egy éjjel a Neueste Wiener Bühne kulisszái mögött... Szerencsés zsenidlis Rosenzweig? Milyen jól választotta meg a papáját tüle!

— Esküvő. Mint értesültünk, Zempléni Gusztáv tegnap, f. hó 5-én esküdött örök hűséget Mile Klarikának, Mile Pál ny. rendőrtábornok leányának.

— Nyugállományu havidíjasok jelentkezése. A nyugállományu és sebesülési vagy személyi pótdíjjal ellátott tisztok, tisztjelöltek, hasonállá

suak, valamint nyugállományu rangosztályba nem sorolt havidíjasok felhívhatnak, hogy folyó hó 7-én, hétfőn nyilvántartásba vételük végett a nem ténylegeseket nyilvántartó hivatalban (Egyház-lér 7. szám) a nyugdíjukra, vagy sebesülési és személyi pótdíjukra vonatkozó összes okmányaikkal és a legutoljára kapott illetményeikre vonatkozó összes csekkszelvényeikkel vezetőnevekük kezdetűje szerint megállapított, alább feltüntetett órában pontosan jelenjenek meg és pedig A, B, C d. e. 8, D, E, F, G, H d. e. 9, I, J, K d. e. 10, L, M, N, O d. e. 11, P, R, S, Sz 12 és T, U, V, Z d. u. 3 órákor. Debrecen szab. kir város katonai és illetőségi ügyosztálya.

— **Razzia a zsigóiban.** A rendőrség tegnap délelőtt razziaát rendezett a zsigóiban mely alkalommal 33 egyént állítottak elő, akiknek nem volt engedélyük az árusításra. — A szabályrendelet értelmében a Bádógos-utcára szóló árusítási engedély nem érvényes a zsigóvárosra is. Engedély nélkül csak saját tulajdonát képező ingóságokat lehet eladni, az üzletszerű árusításhoz azonban engedély kell. Az előállítottak ellen kihágási eljárást indítottak.

— **Közalkalmazottak beszerzési csoportjának közlöményei:** Kérjük a testületeket, hogy a közellátás által a beszerzési csoport rendelkezésére bocsátandó cipők szétosztásához végett sziveskedjenek a testület tagjainak névsorát két példányban hozzánk 48 óra alatt bejuttatni. Az egyes testületeket megillető mennyiség ezen kimutatások alapján lesz megállapítva s a testületekkel közölve.

— **Pálóczi Horváth Barnabás festőművész iskoláját Nagyerdő 3. sz. villájába helyezte.** Rendeléseket s tanítványokat még elfogad. Beiratások és rendelések naponta eszközölhetők.

— **Felhívás a rézgálic kiváltására.** A városi számvevőség értesíti a debreceni szállósgazdákat, hogy a második kiosztásból fennmaradt rézgálic utalványok f. hó 7-én, azaz hétfőn az újabb jelentkezők közt fognak szétosztani. (Városháza l. e. 17. sz. szoba.)

— **A gazdaközönseget felhívjuk,** hogy az aratási munkálatokhoz szükséges dohánymenyiségét egyesületünk titkári hivatalánál (Piac-utca 61.) mielőbb szerezzék be. — Debreceni Gazdasági Egyesület.

— **Irrigátorok felszerelve,** körte fecskendők, üveg fecskendők, gummi lepedők, gummi különlegességek, sérvkötők, nadrágtartók, jég-tömlők, orvosi műszerek, női és férfi keztük nagy választékban Nagy András unokája üzletében Kistemplom mellett.

— **A legkellemesebb családi szórakozó hely,** a nagy hírű fővárosi művészekből alakított Arany-színpad a Bika-szálló dísztermében! Hunyadi Emil, Salamon Béla, Tubay Aranka, Dernay Erna, minden este tomboló sikerrel adják elő szolid műsorukat. A többi szereplők is egytől-egyig kiváló nyújtanak Banffy operáriái, Bialka szenzációs táncjai, továbbá Fiedler a maga nemében páratlan hasbeszélő, Dan Niels klasszikus táncosnő, stb. stb. meganyi szenzáció.

— **A nagyérdemi játéktanfolyam jul. 2-án kezdődik.** Növendékek felvétele korlátolt számban június 15-ig. Jelentkezést Kolos Lajosnál naponta d. u. 3-6-ig, Rákóczi-u. 23.

— **Uj! Hatóságilag engedélyezett nyakkendőjavító műhely** csak Péterfia-u. 53.

— **Modern nyári uszoda a Margit-fürdőben** okleveles uszómester felügyelete alatt, megnyílik június első hetében. Idénybérlet júniustól szeptemberig 350 korona, havibérlet 150 korona, már válthatók a Margit-fürdő pénztáránál. Az uszoda használata délelőtt 6-8-ig férfiak, 8-12-ig hölgyek, délután fél 2-től 7 óráig férfiak részére.

— **Córna és selyem kesztyűk,** friss gumiarú, vizelet tartó, gumi harisnya, egyentartó, műláb, műkéz kapható: Vitárius, Piac-u. 16.

— **Táncestély június hó 6-án vasárnap a Royal dísztermében,** cseresznyeszürettel, szépségversennyel, confetti és szerpentin csatával egybekötött nagy táncestély lesz.

— **Nem Péterfia-u. 53., hanem Rákóczi-utca 23. sz. lakásomban** újabb rossz nyakkendőit. Schuster Ferenc fogászati műhelye Vár-utca 11. sz.

KISHIREK

Ébredő horvátok sőt ébredő csehek is vannak már, akik mozgalmat indítottak a zsigóbi és prágai egyetemeknek zsidóktól való megtisztítása érdekében. Követelik a numerus clausurát... Pedig azok nem tették tönkre egyik országot sem!

A nemzeti adósság apasztására adott egy angol lord 100 millió korona névértékű államkölcsön kötvényt az angol államkincstárnak... Vajon nálunk lesz-e követője a háborús pénz-lordok között?

A csehek felülvizsgálják a felvidéki iparrendelvényeket és ürgyeket keresnek a magyarok kiűzésére. Koholt rágalom alapján bevonják az iparrendelvényeket és legionáriusoknak adják újból ki.

Borovics tábornok klagénfuti temetésén az entente misszió tisztjei is megjelentek.

A budapesti Grünfeld és Kaufmann cégről kiderült, hogy 15 italmérségi engedély boldogan gyarapodó tulajdonosai ma... Sürgősen revidálni kell az italmérségi engedélyeket.

A kormányzó látogatásakor 31 ügyvivő leadását rendelte el a honvédelmi miniszter.

Tisza-takomát rendezték a volt 2-es huszárok az Országos Kaszinóban. A Tisza-émlékbeszédet Ujfalussy Gábor szívesen tartotta.

A magyar kormány meghívást kapott a Duna-bizottságba, amely június 17-én fog összejúlni Párisban.

A lengyelek Berezinánál áttörték az orosz frontot és elfoglalták Bobrinszk városát. A vörösök ennek következtében elkergették Bruzilow tábornokot.

Ismét 3000 főnyi 80 waggonra való galiciánert szállítottak el Budapestra, javul a valutánk.

Külföldi-bizottságot a két kormányzó párt közös értekezletre hívta össze a külföldön kifejtendő propaganda szervezésének megbeszélésére.

Lenin ellen egy moszkvai katona merényletet követett el és revolverlövésével keze súlyosan megsebesítette.

Választási mozgalmak

Ker. nemzeti egyesülés pártjának gyűlése. Ma, 6-án, vasárnap d. e. 10 ó. M. á. v. pályaudvar III. oszt. váróterem: beszélnek: Dr Pröhle Vilmos és dr Bernolák Nándor. 11 ó. Tisztviselő gyűlés az Uránia-moziban. Beszélnek: Dr Pröhle Vilmos, dr Bernolák Nándor és Kovács Elemér. D. u. fél 4 ó. Naggyűlés a Bika dísztermében. Beszélnek: Dr Iványi Béla és dr Bernolák Nándor. 4 ó.

Agárdi-uti vendéglőben, Hatvan-u. kert, Köntös és Csige-kert közelében. Beszélnek: Dr Pröhle Vilmos és Szabó Márton. 6 ó. Tegláskertben. Beszélnek: Dr Pröhle Vilmos és Szabó Márton. 6 ó. Munkás gyűlés a Margit-fürdőben. Beszélnek: Dr Bernolák Nándor és Kocsisovszky László. D. e. fél 9 ó. Ondódon (Kádár-dűlő iskola). D. e. fél 11 ó. Kishegyes-uti iskola, d. u. fél 3 ó. Elepi iskola, d. u. fél 6 ó. Veresdűlői iskola. Mind a négy helyen beszélnek: Dr Mitotay István, ifj. Szele György, Stadler Nándor. 7-én 5 ó. Maccsuaradalom. Beszélnek: Boér Károly ref. lelkész, dr Mitotay István. 7-én hétfőn 6 ó. Kerekes-telepen. Beszélnek: Sümeghy József tanár, dr Bernolák Nándor. 6 ó. Vargakerti vendéglőben. Beszélnek: Dr. Pröhle Vilmos, dr Tuschter Ignác és Jeney István.

Nyilatkozat

Handler Gyulának engem s az ügyvédi kart aposztrofáló bírósági vallomása s a „Hajdúföld“-nek erről való híradása régvárt alkalmat nyújt nekem arra, hogy a debreceni ügyvédi kar kommunizmus alatti magatartását a nyilvánosság előtt megvilágítsam. A Hajdúföld szíves engedelmével az alábbiakban teszem ezt meg.

Mindenek előtt kiemelem, hogy az ügyvédi kar törvényes testülete a vezetésem alatt álló ügyvédi kamara a kommunizmustól, a forradalomtól teljesen távol tartotta magát, még színleges csatlakozó nyilatkozatot sem tett.

Sajnos, a debreceni ügyvédi kar nevében mindjárt a tanácsköztársasági forradalom kezdetén — 1919 március 24-én — egy értekezlet csatlakozó nyilatkozatot tett. Ezt az értekezletet az én tudtom és megkérdésem nélkül dr Fülöp Ödön s még egy néhány ismert kommunista ügyvéd hívta össze a kamara helyiségebe olyan időre, amikor ott néhányan éppen választmányi ülés céljából tartózkodtunk. Fülöp és társai követelték az értekezlet megtartását s Fülöp az értekezlet elé indítványt terjesztett a tanácsköztársasághoz való csatlakozás iránt. Az értekezlet szótöbbséggel tényleg hozott is, — az én ellenkező indítványom és kisebbségben maradt szavazatommal szemben — egy ily határozatot, melynek végrehajtását Fülöp és társai kiterrozták. Sajnálom, hogy a terror és meglepetés hatása alatt nem volt elég lelki erőm a megállapodás végrehajtásának megtagadására, mondhatom, az én ellenkező indít-

ványom és szavazatommal szemben hozott határozat végrehajtása a legnagyobb áldozat volt tőlem, amit akkor a kétségbeesett helyzetben levő ügyvédi karért meghozhattam.

Fülöp indítványára az enyémmel szemben szavazott ügyvédek — Fülöp és néhány ismert kommunista társát kivéve — nem kommunista érzelmeik kifolyásaként szavaztak, hanem azért, mert a terror hatása alatt állottak, az ügyvédi intézmény halálraítéltnak látszott, az ügyvédek a nagy drágaság közepette a foglalkozásnélküliség irtózatosa helyzete alatt érezték magukat, az új rendszer később bekövetkező rémségeiről pedig akkor még senkinek sem volt sejtelve sem, sőt azokban az első napokban országosan elterjedt az a téves nézet, hogy az akkor még lényegében ismeretlen új rendszer van hivatva megvédeni az ország területi integritását.

Hogy is lett volna — néhány ismert kivételől eltekintve — kommunista érzelmi az ügyvédi kar, melynek a kommunizmus épen az igazságügyi népbiztos ismert hasonlata szerint a lecsapolt mocsár lakóinak végzetét szánta osztályrésztül. Már a politikai megbízott is ki volt jelölve, aki a kamaránkat — likvidálja. A 150 tagot számláló debreceni ügyvédi karból még sem akad csak egy pár kommunista, ezek miatt nem lehetne igazságosan az egész kart erkölcsileg elítélni.

Az igazoló eljárást nem lehetett lefolytatni, mert az oláhok az ügyvédi kamarának az ülések tartását nem engedték meg, ez a legközelebb megalakítandó új választmány feladata lesz. Dr Körösi Kálmán.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

VIGSZÍNHÁZ:

Vasárnap délután: Pillangó főhadnagy, operett. Este: Cifrányomoruság, színmű.

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

* **Vasárnapi előadások a Vigszínházban.** Ma d. u. 5-kor mérsékelt helyárakkal a „Pillangó főhadnagy“ operett, este Csiky Gergely színműve a „Cifrányomoruság“ melyet a budapesti Vigszínház elevenített fel nagy sikerrel, kerüli színre. Kedden a Farsang tündére operettnek lesz a bemutatója. Kálmán Imre gyönyörű muzsikája operettje a „Farsangtündére“ aratta Budapestben az összes idei operett újdonságok között a legnagyobb sikert. Jegyelővétel.

* **A mozgószínházak vasárnapi műsorai:** Az Apollóban utoljára a Nyugat csillaga, wild-west dráma 6 felvonásban; az Urániában utoljára Judex II. és az Arany Bika moziban utoljára A pásztor Madonnája, misztérium 5 felvonásban. — Előadások 3, 5, és 9 órákor.

* **Szenzációs film előadás holnap, hétfőn az Apollóban** bemutatásra kerül „Az utolsó felvonás“ című dráma a színesvilágból ének-kísérettel, Kálmán Illés tenorista minden előadásban a Bajazzo és Carmen operákból 3 áriát énekel. Jegyelővétel.

* **A csárdás királynő,** operette 5 felvonásban filmen bemutatja hétfőn az Uránia.

SPORT

Középiskolai bajnokságok. A helyi középiskolák ezidei tornaversenyét a ref. főgimnázium rendezte meg június 6-án d. u. fél 4 órai kezdettel a DTE pályán, a következő verseny-számokkal: 100 m. síkfutás 5-6 oszt. nak, 4000 m. síkfutás, 1500 m. síkfutás, 11x200 m. stafétafutás, magasugrás, távolugrás helyből magas helyből távolugrás, rudugrás, nyújtó korlát, diszkosz gerelyvetés, súlydobás. Sorrend: Felvonulás a főgimnázium udvaráról a Sporttelepre; oszlopokba felállás; Himnusz; a főgimn. tanu ók szabadjakorlata; versenyek; oszlopokba felállás, eredményhirdetés, Szózat; elvonulás. A felvonulás 3 órákor kezdődik. Helyárak: páholy 30 K; ülőhely 8 K; tribün-ülőhely 5 K; állóhely 2 K. A versenyalatt a tanítóképző intézet zenekara játszik.

A DNYSC választmánya ma, vasárnap d. e. fél 10 órákor ülést tart a Kerekes-féle vendéglőben (Loránffi-u.) Tekintettel a tárgy fontosságára, kérjük az összes választmányi tagok pontos megjelenését. Titkár.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
B I R Ó P Á L

A keresztény gazdasági élet jövendő kialakulása

Most midőn a keresztény erkölcs nehéz álmából ismét életre kelt, mikor a keresztény szervezkedés a lét vagy nem lét kérdése, most hogy felismertük a saját bőrünkön, hogy az erkölcsi mellett a jól szervezett anyagi érdek mily óriási hatalmi befolyást képviselt internacionális ellenségeink kezében, elérkezett a 12-ik óra, hogy mi is még ma, hozzáfogjunk zilált gazdasági életünk új alapokra való fektetéséhez.

Egyike a legfontosabb kérdéseknek a keresztény gazdaságszervezés munkaprojektumainak, az ősterményeknek oly módon való tömörítése, hogy az kiessen a közvetítő kereskedelem hálójából s az őstermények fölöslege megkerülve a láncos hadat s azt az egy pár gabona-tözsdét uraló, haditermény név alatt keresvesen megismert gabonakereskedőt, lehetőleg egy kereszténykézen keresztül találja a legjobb ár mellett elhelyezését a kereső külföldön. Viszont ugyanezen kézen keresztül kapja a gazda mint re-compenzációt, a számára szükséges ittthon be nem szerezhető szükségleteit.

Most, midőn az ország teljesen kiélt s az eljövendő békében éveken át csak fogyasztani fog, de produkálni gyengesége miatt vajmi keveset, mikor a külföld elárastja a nélkülözhető lakosságot produktumokkal, mikor a kiszípolozott lakosság kizsákmányolása — taktikai szempontból — internacionális barátaink által még intenzívebb lesz, — csak figyeljük a fővárosban nap-nap után alakuló, hatalmas tőkékkel rendelkező export-import üzleteket, — most kell minden gazda-empóriumban egy impozáns tőkével bíró keresztény, csupán gazdasági érdekeket s nem magán érdekeket szolgáló, kékpénz és fehérpénz differenciákon tengődő bankot alapítani!

Ez ugy érhető el, ha a gazdaságszervezés, nem csak politikai, de gazdasági érdekekben is összefog, tekintet nélkül, hogy mágnás vagy kiscgazda, holtkéz vagy majorátus. Főlöszleges s a magán bankokban idegen célokat szolgáló, ma már ugyanis alig kamatozó heverő tőkéjét a saját gazdasági érdekeinek szolgálatába állítja s megalapítja — mondjuk — a „Debreceni terményértékesítő bankot“, melynek tőkéje a környék főlöszleges terményeit a legmagasabb napi áron lekötve elhelyezné a külföldön, cserébe a gazdaközönség által bejelentett, ittthon be nem szerezhető gazdasági szükségletekért, mint gépek, tenyészállatok, posztó-neműek stb.

Mindezen cikkek eléggé nem hang-

sulyozható, hogy az eredeti forrásból lennének beszerezve, tehát kerülve minden engrosszistát s ügynökséget. A cseréárak a nagy raktár-házakba futnának be, azonnal szétosztva azt, az igénylő gazdák között s az idegenben kapott valutákat a terménytulajdonosok javára könyvelve, a lekötött mennyiség arányában.

Ezen fent vázolt műveletek által romlott egészségű valutánk is megkapná a belülről induló javító kurát.

Ha ilyen formában szervezkedne a keresztény magyar ipar is, t. i. lekötve a nyers termékeket s azokat feldolgozva cserélne árut külfölddel, elérnők a legfontosabbat, hogy belső árukban nem találna anyagot a láncos, külföldi importját legfeljebb saját faja venné, mert dacára óriási tőkeerejének, a keresztény kormány által támogatott országos intézmények még mindig jobb hangzású cégek lesznek a külföld előtt, mint pl. Kun-Kohn et Korvin-Klein!

Elérnők azt, ami a legbecsesebb, a keresztény Magyarország minden jelentősebb része közvetlen érintkezésbe lépne a külfölddel, visszatérne a bizalom, nagyobb lenne a megismerés, a kölcsönös megbecsülés és ennek természetes folyományaként észrevétlenül kivirágzana a nemzeti öntudat s bátran vállhatnánk a külföld minden nemzete előtt: „Igen magyar vagyok!“

Ha csak 25 év óta is nem a házszabály-revizió, meg az indemnitás tárgyalásával, no meg obstrukcióval telt volna el az idő az alsó és felső házban, hanem a tisztességes keresztény gazdasági, ipari és kereskedelmi életre is gondot fordítottak volna, most nem ott állnánk, ahol állunk!

E cikk azért íródott, hogy gondolkozzanak rajta azok, akiket illet; legfőképpen a gazdasági egyletek, mint amely testületek a leghivatottabbak az ilyen intézmények megvalósításán és a gazdasági élet irányítására, mert a műtrágyánál még nem fejeződött be a nagyobb hozam elmélete, de a politizálás sem sokat segít! A *Politika*, az csak politika, de a *business*, az *Business!* (Az üzlet az üzlet.)

Azt mondja az angolzsido közmondás, ha nem is keresztényi értelemben véve, hogy: „Time is money, money is God!“ (Az idő pénz és a pénz Isten.)

Blaskó János.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-
KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.

Eladó ház

József kir herceg-utcán egyszerűbb nagytelkű és régi jó erős építésű ház eladó Dezső László Maróthy-utca 19. szám.

Aratási szabadság. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a tényleges katonai szolgálatot teljesítő földmívelők június hó 10-től kezdődőleg 10—10 napi aratási szabadságot kaphatnak. A szabadságra bocsajtásnál figyelembe kell venni a katona lakóhelyének aratási idejét.

Szénakaszáló katonák. A kormány elhatározta, hogy oly helyeken, ahol munkáshiány van, szénakaszáláshoz katonákat bocsajt rendelkezésre. A honvédelmi miniszter rendeletében körvonalazta ilyen munkáskülönítmények igénybevételének módzatait. A kérelmek a legközelebbi katonai parancsnoksághoz intézendők. A lekaszált széna egy részét át kell engedni a katonaság részére.

Bort szállítunk Hollandiába és Svájcba. A földművelésügyi miniszterium hosszabb idő óta tárgyalásokat folytat Hollandiával, bor szállítás iránt. Ezek a tárgyalások eredménnyel jártak és nagyobb mennyi égő borexportálásra a föld.-ügyi kormány Hollandiával megkötötte az üzletet. A kivitel lebonyolításánál elsősorban a borok jó minőségére helyeznek súlyt. Hollandia részéről különösen vörös borok iránt mutatkozik nagy kereslet. Ugyancsak előrehaladott stádiumban vannak ugyanebben az irányban a Svájccal való tárgyalások is.

APOLLO

Vasárnap

Nyugat csillaga

Wies West romantika 6 felv.

Főszereplő

Dustin Farnum.

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

URANIA

Vasárnap

JUDEX II. új megbízatása

Filmregény 6 részben 26 felv.

II. rész: **Delejes átom.**

6 felv.

Főszereplő: René Cresté

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

ARANY BIKA MOZI

Vasárnap

A pásztor Madonnája

(Az asszony tragédiája.)

Misztérium 5 felvonásban.

Főszereplő: Bruno Decarli.

Előadások 3, 5, 7 és 9 óra'kor

Kisbirtok

a hosszupályi köves ut mentén 12 kat. hold fekete aljhomok tanyánélkül eladó DEZSŐ L.

IRODÁJA Maróthy-u. 19.

Gizella gőz- és kádfürdő

Petőfi-tér (nagy állomással szemben) ujonnan — modernül átalakítva a napokban megnyílik. —

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. gyógyszerkereső közönséget, hogy a népegészségügyi miniszternek 1919. évi VII. 18.420. számú rendelete értelmében a **VASÁRNAP DÉLUTÁNI** szolgálatot felváltva fogják megtartani a gyógyszertárak, melyet már a helyi hatóság is tudomásul vett.

Ma Vasárnap délután 2 órától és éjjel

a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

„Hossuti“ c. gyógyszertár
Piac-utca 30.

„Reménység“ c. gyógyszertár
Csapó-utca 18.

„II. Rákóczy Ferenc“ c. gyógyszertár
Külsővásárt. 1.

„Nádor“ c. gyógyszertár
Szt.-Anna-u. 66.

GYÁSZESETEK ALKALMAVAL FORDULJON BIZALOMMAL

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.

Hol temetéseket a leggyorsabbtól a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközölköttek. Exhumálást és hullaszállítását vállalunk. Koszorúk választékban.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremet és szappant használjon!

PARFÜMÖK prima minőségűek. Pipere szappanok. Mindenféle piperecikkek. Kétszerek. Irtógépek. Felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI GYIKKÉK, kremlin stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Tűzifát

minden mennyiségben házhoz szállítok
ölenként és aprítva métermázsánként

Polyánszky Örszét tűzifakereskedő

Mihály-u. végén, Szoboszlói-ut 1. és Piac-u. 58.
Ugyanott faszén is kapható.

Kollégiumi házak árverése.

A debreceni református kollégium tulajdonát képező Egyház tér 11. sz. ház négyszáz-
ezer kor., Vár-utca 12. sz. ház százhuszezer
kor., Egyház-tér 4. sz. ház kettőszáz ezer kor.,
Széchenyi-utca 29. sz. ház kettőszáz ezer kor.
kikiáltási ár mellett f. év június 30-án, délután
3 órakor a kollégium kistanácsstermében tar-
tandó nyilvános szóbeli árverésen és írásbeli
zártajánlati verseny útján elfognak adni. A
két Széchenyi-utcai házra együtt is tehető aján-
lat. Bővebbet a kollégium számvevői és ügyészi
hivatalában megtekinthető árverési feltételeket
tartalmazzak.

Gazdasági tanács.

Faszén

métermázsra tete-
lektben eladó.
Erdőhivatal.

Felhívás!

Felhívom a csizmadia mestereket, hogy
június hó 8-án, kedden délután 3 órakor az
Ipartestület dísztermében tartandó szakosztályi
gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: A
szakosztályi vezetőség beszámolója és lemondá-
sa, elnökség és választmány választás és
ipartestületi rendes előjárásági és póttag jelölés.

Mester Lajos, szakoszt. elnök.

KOVÁCS GÉZA

KERESKEDELMI ÁRU ÜGYNÖKSÉGE
(Ideiglenesen) PÉTERFIA-U. 11. SZ.

FELHÍVÁS!!

Felhívjuk a Gazdaközönség és az
érdekeltek szíves figyelmét arra,
hogy akik **gyapjúkészletei-**
ket az „AGRICOLA” Rt. útján
akarják értékesíteni, f. évi június
hó 8 és 15-én délelőtt 8-12 óráig,
délután 2-5 óráig az Alföldi Tak-
arékpénztár raktárvállalatához
(Hatvan-u. végén) beszállítani szí-
veskedjenek, ahol is egy háromtagu
osztályozó bizottság fogja az át-
vételt eszközölni. Ugyanakkor az
érdekeltek szövegetre valóigényeiket
bejelenthetik. Debreczen, 1920
június hó 1. Tisztelettel

„AGRICOLA” Export-Import Rt.
hajdúvármegyei felelőssége.

Eladó téglá

Ertekezhetni
Zöldfa-utca 8. sz.

PALLAS vegyészeti laboratórium
ajánlja legmegbízhatóbb
minőségű készítményeit:

„PALLAS” szájvizet, mely teljesen pó-
tolja a cseh ipari
Odol készítményt.

„PALLAS” sósorszeszt, bekabell mi-
nőségű, fogva úgy külső mint belső használatra kiválóan al-
kalmos báziszer.

„PALLAS” cipőkrémet fekete és sárga
színben, víz-
mentes készítmény, a bőrtápolja és illékonyessé teszi.
Azenkívül: Schampang-Water Bay rumát,
mely a fej mosására a legjobb szer. A korpa képző-
dést megakadályozza, a fejbőrt úszástan tartja, láditi.

Dr. Heider előiratu fogporát: zacs-
kban kis és nagy dobozban. Bőféhérré teszi a fogat és kel-
lemes szájat ad.

Közkedvelt magyar bajuszpedrójét, fehér
és barna színben.

Kiváló minőségért garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és
kozmetikai laboratórium DEBRECEN, Zapo-
lya-utca 8. szám.

GŐZMALOM

felállításához 25 PH gőz-
gép teljesen üzemképes
azonnali átvételre eladó.

Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.

**BUDAPESTI
Beketow Circus**

előadásait 2 nappal meg-
hosszabbította június 5,
6, 7 és 8-án

Teljesen új műsor

: 2 részben 16 számmal:

2-2 VASÁRNAP JUN. 6
ELŐADÁS 2-2

DÉLUTÁN: 4 és este 8 órakor.

Kedden június 8-án utolsó búcsuelőadás.

**A NAGYERDEI
Vizgyógyintézet, Kád és Gőzfürdő**

állandóan nyitva.

És pedig:

I. VIZGYÓGYINTÉZET:

mely legujabban gyógyiszáppal is rendelkezik,
férfiak részére: reggel fél 7-től 10-ig, délután fél
5-től 7 óráig. Nők részére: délelőtt 10-től 1-ig,
s délután fél 3-tól fél 5 óráig.

II. GŐZFÜRDŐT

használhatják férfiak: vasárnap, kedden, esütörtök-
ön és szombaton. Nők: hétfőn, szerdán és pént-
eken egész napon át.

A gőzfürdő ára: délelőtt 12 kor. délután (friss víz
töltéssel) 10 kor.**III. A KÁDFÜRDŐT**

ugy a férfiak, mint nők egész napon használhatják.
A fürdőtelepen csinos kiállítású cégreklámok
elhelyeztetnek.

Fodrásznó ki manikűrözni tud felvétetik.

Eladó ház

Rákóczi-utcán 5
szobás kisebb csa-
ládi ház eladó Dezső László irodája Ma-
róthy György-utca 19.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Előkelő**

vidéki keresztény uriház
hoz jó főzőnő kerestetik,
aki a házvezetőnői teen-
dőköt is ellátja. Csakis
nagyon komoly, szerény,
hosszabb működési bi-
zonyítványokkal rendel-
kező középkorú nők pá-
lyázzanak. Külön szoba
és kellő segédszemélyzet
áll segítségére. Leveleket
a lap kiadóhivatalához 98
számra kérünk.

Butorozott

szabát keres két mene-
kült fiatal posta és táv-
tiszt. Cím „Postás” je-
lige alatt kiadóban.

Tisztességes jó
megjelenésű leány Kovács
cukrásznál felvétetik II.
ker. Egyháztér 5.

Eladó

3 mtr kosztium kelme sö-
téték. 1 öltöny férfi zsa-
ket öltöny jutányos áron.
Egyháztér 5. sz. Kristály-
mosoda.

Bőrgyógyász és véső-
intézet

PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

FORGÁCS I.
Műrész, Bádógos-utca.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi
öltönyök kaphatók.

Kiss Ferencz
női szabó Piac-u.
56 szám. Izélese
munkát jutányos
áron készít.

Vecsey Antal
vizsgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök
mérték után, vagy
fordításkor a legolcsóbban
és csinosan készülnek
PISKOLTY PETER
női szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek raktára.

**Természetes kárpáti
Málnaszörp**

nagyban és
kicsinyben

Kontsek Gézánál, Kossuth-utca.

Tanyásbirtok

45 hold buzatermő fekete homok 2 szobás
lakás 16 jászagra istálló, 2 hold szőlő, szántó
és kaszáló, utóbbi is jó termőföld, városhoz
16 km nyire köves uton eladó Dezső L.
irodája Maróthy György-utca 19. szám. —

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA
TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM.

Alapítva: 1868. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig.
TELEP: Homokkert, Hid-utca 8. szám.

Temetésekre élő- és művirág sarkoszorok, valamint színhazi és
alkalmi csokrok legolcsóbban szerezhetőek be

Rózsa Virágcsarnok
DEBRECEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSPÁZ.)